

MATTEUS-PASSIO

Merkkien selitys

K = Kristus (liturgi tai muu pappi)

E = evankelista (pappi tai diakoni)

Lu 1 = lukija 1

Lu 2 = lukija 2

Lu 3 = lukija 3

M = kaikki (Lu1+Lu2+Lu3)

E Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kärsiminen evankelista Matteuksen mukaan.

E Kun Jeesus oli puhunut kaiken tämän, hän sanoi opetuslapsilleen:

K »Kahden päivän kuluttua, niin kuin tiedätte, on pääsiäinen. Silloin Ihmisen Poika luovutetaan ristiinnaulittavaksi.»

E Samaan aikaan kokoontuivat ylin papisto ja kansan vanhimmat ylipappi Kaifaksen palatsiin neuvottelemaan, millaisella juonella he saisivat Jeesuksen käsiinsä tappaakseen hänet. He sanoivat:

M »Ei kuitenkaan kesken juhlan, ettei kansa ala mellakoida.»

E Kun Jeesus oli Betaniassa spitaalia sairastaneen Simonin talossa, tuli hänen luokseen nainen, jolla oli alabasteripullossa hyvin kallista tuoksuöljyä. Jeesuksen aterioidessa nainen vuodatti öljyn hänen päähänsä. Mutta kun opetuslapset näkivät sen, he sanoivat paheksuen:

M »Millaista haaskausta! Olisihan sen voinut myydä hyvään hintaan ja antaa rahat köyhille.»

E Jeesus huomasi tämän ja sanoi heille:

K »Miksi te pahoitatte naisen mielen? Hän teki minulle hyvän teon. Köyhät teillä on luonanne aina, mutta minua teillä ei aina ole. Kun hän voiteli minut, se tapahtui hautaamistani varten. Totisesti: kaikkialla maailmassa, missä ikinä evankeliumin sanoma julistetaan, tullaan muistamaan myös tämä nainen ja kertomaan, mitä hän teki.»

E Silloin yksi kahdestatoista opetuslapsesta, Juudas Iskariot, meni ylipappien luo ja sanoi:

Lu 1 »Paljonko maksatte minulle, jos toimitan hänet teidän käsiinne?»

E He sopivat hänen kanssaan kolmestakymmenestä hopearahasta. Siitä lähtien hän etsi tilaisuutta kavaltakseen Jeesuksen. Happamattoman leivän juhlan ensimmäisenä päivänä opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja kysyivät:

M »Minne tahdot meidän valmistavan sinulle pääsiäisaterian?»

K »Menkää kaupunkiin.»

E Hän neuvoi, kenen luo heidän oli siellä mentävä, ja käski sanoa tälle: »Opettaja sanoo: Hetkeni on lähellä. Sinun luonasi minä syön pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa.»

Opetuslapset tekivät niin kuin Jeesus oli käsenyt ja valmistivat pääsiäisaterian. Illan tultua Jeesus kävi aterialle kahdentoista opetuslapsensa kanssa. Heidän syödessään hän sanoi:

K »Totisesti: yksi teistä on kavaltava minut.»

E Murheen vallassa he alkoivat toinen toisensa jälkeen kysellä:

M »Herra, en kai se ole minä?»

K »Minut kavaltaa mies, joka syö samasta vadista kuin minä. Ihmisen Poika lähtee pois juuri niin kuin kirjoituksissa hänestä sanotaan, mutta voi sitä, josta tulee Ihmisen Pojan kavaltaja! Sille ihmiselle olisi parempi, ettei hän olisi syntynytäkään.»

E Silloin Juudas, hänen kavaltajansa, kysyi:

Lu 1 »Rabbi, en kai se ole minä?»

- K »Itsepä sen sanoit».
- E Aterian aikana Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:
- K »Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini.»
- E Sitten hän otti maljan, kiitti Jumalaa, antoi heille ja sanoi:
- K »Juokaa tästä, te kaikki. Tämä on minun vereni, liiton veri, joka kaikkien puolesta vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi. Ja minä sanon teille: tästedes en maista viiniköynnöksen antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon uutta viiniä teidän kanssanne Isäni valtakunnassa.»
- E Laulettuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle.

VIRSI 77

- E Silloin Jeesus sanoi heille:
- K »Tänä yönä te kaikki luovutte minusta, sillä on kirjoitettu: Minä lyön paimenen maahan, ja lauman lampaat joutuvat hajalle. Mutta kuolleista noustuani menen teidän edellänne Galileaan.»
- E Pietari keskeytti hänet ja sanoi:
- Lu 2 »Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en koskaan luovu.»
- K »Totisesti: tänä yönä, ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti kiellät minut.»
- Lu 2 »Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, minä en ikinä sinua kiellä.»
- E Samaa vakuuttivat muutkin opetuslapset.
Sitten Jeesus tuli opetuslasten kanssa Getsemane-nimiseen paikkaan ja sanoi heille:
- K »Jääkää te tähän siksi aikaa kun minä käyn tuolla rukoilemassa.»
- E Pietarin ja molemmat Sebedeuksen pojat hän otti mukaansa. Murhe alkoi nyt ahdistaa häntä, ja hän joutui tuskan valtaan. Hän sanoi heille:
- K »Olen tuskan vallassa, kuoleman tuskan. Odottakaa tässä ja valvokaa minun kanssani.»
- E Hän meni vähän kauemmaksi, heittäytyi kasvoilleen maahan ja rukoili:
- K »Isä, jos se on mahdollista, niin menköön tämä malja minun ohitseni. Mutta ei niin kuin minä tahdon, vaan niin kuin sinä.»
- E Hän palasi opetuslasten luo ja tapasi heidät nukkumasta. Silloin hän sanoi Pietarille:
- K »Ettekö te edes hetken vertaa jaksaneet valvoa kanssani? Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen. Tahtoa ihmisellä on, mutta luonto on heikko.»
- E Hän meni taas etäämmäksi ja rukoili toistamiseen:
- K »Isä, ellei tämä malja voi mennä ohitseni minun sitä juomatta, niin toteutukoon sinun tahtosi.»
- E Palatessaan hän tapasi taas opetuslapset nukkumasta, sillä uni oli alkanut painaa heidän silmiään. Hän jätti heidät siihen, meni taas kauemmaksi ja rukoili kolmannen kerran samoin sanoin. Sitten hän tuli opetuslasten luo ja sanoi heille:
- K »Yhäkö te nukutte ja lepäätte? Hetki on tullut. Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin. Nouskaa, nyt me lähemme! Minun kavaltajani on jo lähellä.»
- E Jeesuksen vielä puhuessa tuli Juudas, yksi kahdestatoista opetuslapsesta, ja hänen kanssaan miekoin ja seipäin aseistautunut suuri miesjoukko, jonka ylipapit ja kansan vanhimmat olivat lähettäneet. Jeesuksen kavaltaja oli sopinut miesten kanssa merkistä: »Se on se mies, jota minä suutelen. Ottakaa hänet kiinni.» Hän meni suoraa päätä Jeesuksen luo, sanoi:
- Lu 1 »Terve, rabbi!»,
- E ja suuteli häntä. Jeesus sanoi hänelle:
- K »Ystävä, tätä varten sinä olet tullut.»
- E Silloin miehet astuivat lähemmäs, kävivät käsiksi Jeesukseen ja vangitsivat hänet. Yksi Jeesuksen seuralaisista ryhtyi vastarintaan, veti miekkansa esiin ja iski ylipapin palvelijaa niin että tältä irtosi korva. Silloin Jeesus sanoi hänelle:

- K »Pane miekkasi tuppeen. Joka miekkaan tarttuu, se miekkaan kaatuu. Luuletko, etten voisi pyytää apua Isältäni? Hän lähettäisi tänne heti kaksitoista legioonaa enkeleitä ja enemmänkin. Mutta kuinka silloin kävisivät toteen kirjoitukset, joiden mukaan näin täytyy tapahtua?»
- E Jeesus sanoi sitten miesjoukolle:
- K »Tehän olette lähteneet kuin rosvon kimppuun! Miekat ja seipäät käsissä te tulette minua vangitsemaan. Minä olen joka päivä istunut temppelissä opettamassa, ettekä te ole ottaneet minua kiinni. Mutta kaikki tämä on tapahtunut, jotta profeettojen kirjoitukset kävisivät toteen.»
- E Silloin kaikki opetuslapset jättivät hänet ja pakenivat.
- E Vangitsijat veivät Jeesuksen ylipappi Kaifaksen luo, minne lainopettajat ja kansan vanhimmat olivat kokoontuneet. Pietari seurasi häntä jonkin matkan päässä ylipapin pihaan saakka. Siellä hän istuutui palvelusväen joukkoon nähdäkseen, kuinka kaikki päättyisi. Ylipapit ja koko neuvosto etsivät Jeesusta vastaan väärää todistusta, jonka perusteella saisivat hänet surmatuksi. Sellaista ei kuitenkaan löytynyt, vaikka monta väärää todistajaa esiintyi. Viimein astui esiin kaksi miestä, jotka väittivät Jeesuksen sanoneen:
- M »Minä voin hajottaa Jumalan temppelin ja rakentaa sen uudelleen kolmessa päivässä.»
- E Silloin ylipappi nousi paikaltaan ja kysyi:
- Lu 3 »Etkö lainkaan vastaa heidän syytöksiinsä?»
- E Mutta Jeesus pysyi vaiti. Silloin ylipappi sanoi hänelle:
- Lu 3 »Minä vannotan sinua elävän Jumalan nimessä: sano meille, oletko sinä Messias, Jumalan Poika.»
- K »Itsepä sen sanoit. Ja minä sanon teille: vastedes te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvien päällä.»
- E Silloin ylipappi repäisi vaatteensa ja sanoi:
- Lu 3 »Hän herjaa Jumalaa. Mitä me enää todistajia tarvitsemme! Kuulittehan, miten hän herjasi. Mitä mieltä olette?»
- M »Hän on ansainnut kuoleman.»
- E He sylkivät nyt Jeesusta kasvoihin ja löivät häntä. Muutamat läimäyttivät häntä poskelle ja ilkkuivat:
- M »Profetoi, Messias, sano kuka sinua löi!»

VIRSI 71: 1-2

- E Pietari istui ulkona pihalla. Hänen luokseen tuli palvelustyttö ja sanoi:
- Lu 1 »Sinäkin olit tuon galilealaisen Jeesuksen seurassa.»
- E Mutta hän kielsi sen kaikkien kuullen ja sanoi:
- Lu 2 »En ymmärrä mistä puhut.»
- E Hän siirtyi sieltä portille päin, mutta muuan toinen tyttö näki hänet ja sanoi paikalla oleville:
- Lu 1 »Tämä mies oli nasaretilaisen Jeesuksen seurassa.»
- E Taas hän kielsi sen valalla vannoen ja vakuutti:
- Lu 2 »Minä en tunne sitä miestä.»
- E Mutta hetken kuluttua hänen luokseen tuli muita, jotka siellä seisoskelivat, ja he sanoivat:
- Lu 1,3 »Sinä olet varmasti samaa joukkoa, senhän kuulee jo puheestasi.»
- E Silloin Pietari alkoi sadatella ja vannoi:
- Lu 2 »Minä en tunne sitä miestä.»
- E Samassa kukko lauloi. Pietari muisti, mitä Jeesus oli sanonut: »Ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti kiellät minut.» Hän meni ulos ja puhkesi katkeraan itkuun. Varhain aamulla kaikki ylipapit ja kansan vanhimmat kokoontuivat ja sopivat keskenään Jeesuksen surmaamisesta. Jeesus pantiin köysiin, vietiin pois ja luovutettiin Pilatukselle, maaherralle.

Kun Juudas, Jeesuksen kavaltaja, näki että Jeesus oli tuomittu kuolemaan, hän katui tekoaan. Hän vei saamansa kolmekymmentä hopearahaa takaisin ylipapeille ja vanhimmille ja sanoi:

Lu 1 »Tein väärin, kun kavalsin viattoman veren.»

M »Mitä se meitä liikuttaa? Omapa on asiasi.»

E Silloin Juudas paiskasi rahat temppeliin, meni pois ja hirttäytyi. Ylipapit ottivat rahat ja sanoivat:

M »Nämä ovat verirahoja, näitä ei ole lupa panna temppelirahastoon.»

E Neuvoteltuaan he päättivät ostaa niillä savenvalajan pellon muukalaisten hautapaikaksi. Vielä tänäkin päivänä sitä peltoa kutsutaan Veripelloksi. Näin kävi toteen tämä profeetta Jeremian sana: – He ottivat ne kolmekymmentä hopearahaa, hinnan, jonka arvoiseksi he tämän miehen israelilaisten puolesta olivat arvioineet. Ja he ostivat niillä savenvalajan pellon, niin kuin Herra oli minua käsenyt. Jeesus vietiin nyt maaherran eteen. Tämä kysyi:

Lu 3 »Oletko sinä juutalaisten kuningas?»

K »Sinä sen sanoit.»

E Ja kun ylipapit ja vanhimmat syyttivät häntä, hän ei vastannut mitään. Silloin Pilatus sanoi hänelle:

Lu 3 »Etkö kuule, kuinka raskaita todisteita he esittävät sinua vastaan?»

E Mutta Jeesus ei vastannut yhteenkään hänen kysymykseensä. Tämä ihmetytti maaherraa suuresti. Tapanä oli, että maaherra aina juhlien aikana päästi vapaaksi yhden vangin, jonka väkijoukko sai valita. Vankien joukossa oli nyt Barabbas-niminen kuuluisa mies. Kun väkijoukko oli koolla, Pilatus kysyi:

Lu 3 »Kumman haluatte? Vapautanko Barabbaksen vai Jeesuksen, jota sanotaan Kristukseksi?»

E Hän näet tiesi, että Jeesus oli pelkästä kateudesta jätetty hänen käsiinsä. Kun Pilatus istui tuomaristuimellaan, hän sai vaimoltaan sanan:

Lu 2 »Älä tee mitään sille pyhälle miehelle. Näin hänestä viime yönä pahaa unta.»

E Mutta ylipapit ja vanhimmat yllyttivät väkijoukon pyytämään Barabbakselle armahdusta ja Jeesukselle kuolemantuomiota. Maaherra kysyi nyt:

Lu 3 »Kumman näistä kahdesta haluatte? Kumman päästän vapaaksi?»

M »Barabbaksen.»

Lu 3 »Mitä minä sitten teen Jeesukselle, jota sanotaan Kristukseksi?»

M »Ristiinnaulittakoon!»

Lu 3 »Mitä pahaa hän on tehnyt?»

E Mutta he vain huusivat entistä kovemmin:

M »Ristiinnaulittakoon!»

E Kun Pilatus näki, ettei mitään ollut tehtävissä, ja kun meteli yhä paheni, hän otti vettä, pesi kätensä väkijoukon nähden ja sanoi:

Lu 3 »Minä olen syytön tämän miehen vereen. Tämä on teidän asianne.»

E Kaikki huusivat yhteen ääneen:

M »Hänen verensä saa tulla meidän ja meidän lastemme päälle!»

E Silloin Pilatus antoi heille myöten ja vapautti Barabbaksen, mutta Jeesuksen hän ruuskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi. Maaherran sotilaat veivät Jeesuksen sisälle palatsiin ja keräsivät koko sotaväenosaston hänen ympärilleen. He riisuiivat Jeesuksen ja pukivat hänet punaiseen viittaan, väänsivät orjantappuroista kruunun hänen päähänsä ja panivat ruokokepin hänen oikeaan käteensä. He polvistuivat hänen eteensä ja sanoivat hänelle pilkatun:

M »Ole tervehditty, juutalaisten kuningas!»

E He sylkivät hänen päälleen, ottivat häneltä kepin ja löivät häntä sillä päähän. Aikansa pilkattuaan he riisuiivat häneltä viitan, pukivat hänet hänen omiin vaatteisiinsa ja lähtivät viemään häntä ristiinnaulittavaksi.

VIRSI 63: 1-2 (seurakunta nousee seisomaan virren alkaessa)

- E Matkalla he kohtasivat Simon-nimisen kyreneläisen miehen ja pakottivat hänet kantamaan Jeesuksen ristiä. Kun he tulivat paikkaan, jota kutsutaan Golgataksi, Pääkallonpaikaksi, he tarjosivat Jeesukselle juotavaksi viiniä, johon oli sekoitettu sappea. Hän maistoi sitä, mutta ei halunnut juoda. E Kun he olivat ristiinnaulinneet Jeesuksen, he jakoivat keskenään hänen vaatteensa heittämällä niistä arpaa. Sitten he jäivät sinne istumaan ja vartioivat häntä. Hänen päänsä yläpuolelle he kiinnittivät kirjoituksen, josta kävi ilmi hänen tuomionsa syy: »Tämä on Jeesus, juutalaisten kuningas.» Yhdessä Jeesuksen kanssa ristiinnaulittiin kaksi rosvoa, toinen hänen oikealle, toinen hänen vasemmalle puolelleen. Ohikulkijat pilkkasivat häntä. Päättään nyökyttäen he sanoivat:
- M »Sinähän pystyt hajottamaan temppelin ja rakentamaan sen uudelleen kolmessa päivässä. Pelasta nyt itsesi, jos kerran olet Jumalan Poika. Tule alas ristiltä!«
- E Ylipapit yhtyivät hekin pilkkaan yhdessä lainopettajien ja vanhimpien kanssa. He sanoivat:
- M »Muita hän kyllä on auttanut, mutta itseään hän ei pysty auttamaan. Onhan hän Israelin kuningas, tulkoon nyt ristiltä alas! Silloin me uskomme häneen. Hän on pannut luottamuksensa Jumalaan – pelastakoon Jumala nyt hänet, jos on häneen mieltynyt! Onhan hän sanonut olevansa Jumalan Poika.»
- E Samalla tavoin häntä pilkkasivat myös rosvo, jotka oli ristiinnaulittu yhdessä hänen kanssaan. Mutta keskipäivällä, kuudennen tunnin aikaan, tuli pimeys koko maan ylle, ja sitä kesti yhdeksänteen tuntiin saakka. Yhdeksännen tunnin vaiheilla Jeesus huusi kovalla äänellä:
- K »Eeli, Eeli, lama sabaktani?»
- E Se merkitsee: Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut? Tämän kuullessaan muutamat siellä olevista sanoivat:
- M »Hän huutaa Eliaa.»
- E Heti yksi heistä kiiruhti hakemaan sienen, kastoi sen hapanviiniin, pani kepin päähän ja tarjosi siitä hänelle juotavaa. Toiset sanoivat:
- M »Katsotaanpa nyt, tuleeeko Elia hänen avukseen.»
- E Mutta Jeesus huusi taas kovalla äänellä ja antoi henkensä.

(hiljainen hetki)

VIRSI 63: 5–6

- E Sillä hetkellä temppelin väliverho repesi kahtia, ylhäältä alas asti. Maa vavahteli, kalliot halkeilivat, haudat aukenivat, ja monien poisnukkuneiden pyhien ruumiit nousivat ylös. He lähtivät haudoistaan, ja Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen he tulivat pyhään kaupunkiin ja näyttäytyivät siellä monille. Kun sadanpäällikkö ja miehet, jotka hänen kanssaan vartioivat Jeesusta, näkivät maan vavahtelun ja kaiken, mitä tapahtui, he pelästyivät suunniltaan ja sanoivat:
- M »Tämä oli todella Jumalan Poika!«